

BA_01: Úvod do studia baltského regionu

Kurz poskytuje posluchačům základní informace k současné kulturní, jazykové, náboženské, sociální a geopolitické situaci Litvy, Lotyšska, Estonska a Finska.

Požadavky na ukončení kurzu: a) striktně povinná docházka na přednášky; b) pečlivé nastudování povinné četby; c) odevzdání DVOU referátů na konci semestru, přičemž tyto dva referáty jsou podmínkou pro připuštění k závěrečné zkoušce (podrobnější informace k referátům poskytne vyučující); d) úspěšné složení závěrečné zkoušky formou písemného testu.

Témata referátů je třeba nahlásit vyučujícím nejpozději 30. 9. 2022.

Konečné datum k vypracování referátů je 2. 1. 2023.

Zvolená témata a následně hotové referáty pošlete e-mailem na adresy seferis@phil.muni.cz a janmareksik@phil.muni.cz (vždy na obě adresy zároveň).

Doporučena témata referátů:

Litevština v systému indoevropských jazyků.

Lotyšština v systému indoevropských jazyků.

Vývoj jazykové situace v Litvě od roku 1990 po současnost

Vývoj jazykové situace v Lotyšsku od roku 1990 po současnost

Tradiční náboženství v Litvě: vývoj a současný stav

Tradiční náboženství v Lotyšsku: vývoj a současný stav

Vznik státních symbolů Litvy: státní znak, vlajka, hymna

Vznik státních symbolů Lotyšska: státní znak, vlajka, hymna

Litevské dialekty a jejich systémové vztahy k spisovné litevštině.

Lotyšské dialekty a jejich vztah k spisovné lotyštině.

České země a Litevské velkoknížectví v 15. -16. století: od husitů po Jagellonce.

„Babička“ Boženy Němcové a Lotyšské Versailles: analýza historických kontextů.

Největší čeští lituanisté: od minulosti po současnost.

Největší čeští letonisté: od minulosti po současnost.

Fluxus a Litevci

Lotyšská „Skříň s písněmi“ (Dainu skapis): vznik, vývoj, současný stav.

Finština z typologického hlediska.

Estonština z typologického hlediska.

Vznik státních symbolů Finska: státní znak, vlajka, hymna

Vznik státních symbolů Estonska: státní znak, vlajka, hymna

Jazykové a národnostní složení Finska: vývoj a současný stav

Jazykové a národnostní složení Estonska: vývoj a současný stav

Finský národní epos Kalevala: původ, vznik, současná reflexe

Estonský národní epos Kalevipoeg: původ, vznik, současná reflexe

Česko-finské kulturní vztahy od roku 1990 po současnost

Česko-estonské kulturní vztahy od roku 1990 po současnost.

Postavení Sámů a sámštiny v současném Finsku: správa, politika, kultura

Postavení Švédů a švédštiny v současném Finsku: správa, politika, kultura

Náboženská situace ve Finsku: vývoj a současný stav

Náboženská situace v Estonsku: vývoj a současný stav

Estonské svátky písní (*Laulupidut*): vznik, vývoj, současnost

Josef Holeček a překlady finské poezie

BA_01: Úvod do studia baltského regionu

Povinná literatura

- LÖNNROT, Elias: *Kalevala*. Přel. Josef Holeček. Praha: Odeon, 1980.
- PAROLEK, Radegast. *Souboj nad propastí, aneb, Hrdinský příběh o lotyšském silákovi Láčpléšisovi a jeho moudré nevěstě, sličné Laimdotē*. Praha: Albatros, 1987.
- KREUTZWALD: *Kalevipoeg*. Přel. Miloš Lukáš. Praha: Svět sovětů 1959.
- KRĚVĚ–MICKEVIČIUS, Vincas. *Dainavské pověsti*. Praha: Státní nakladatelství krásné literatury, hudby a umění, 1960.
- HEBEDOVÁ, Peta a HOFÍRKOVÁ, Lucie, *Estonsko*, Praha: Libri, 2012.
- BERESNĚVIČIŮTĚ–NOSÁLOVÁ, Halina. *Litva*. Praha: Libri, 2006, s. 24-82, 135-172.
- DEJMEK, Jindřich. *Lotyšsko*, Praha: Libri, 2010, s. 19-54, 75-148.
- JUTIKKALA, Eino a Kauko PIRINEN. *Dějiny Finska*. Translated by Lenka Fárová. Praha: Lidové noviny, 2001, s. 276-338.
- Ilgvars Misāns, „Středověké Livonsko: řád, města, venkovské obyvatelstvo“, in: BOČEK, Pavel a Libor JAN. *Svět tajemných Baltů*. 2013, s. 117–124.
- ŠEFERIS, Vaidas a HEBEDOVÁ, Petra, „Středověké písemnictví v Pobaltí“, in: BOČEK, Pavel a Libor JAN. *Svět tajemných Baltů*. 2013, s. 201–213.
- *Estonsko, Lotyšsko, Litva*. Speciální číslo časopisu „Země světa“, 2018/02.

Doporučená literatura

- ŠVEC, Luboš, Vladimír MACURA a Pavel ŠTOL. *Dějiny pobaltských zemí*. Praha: Lidové noviny, 1996.
- HEJKALOVÁ, Markéta, *Finsko*, Praha: Libri, 2003.
- *Suomi a my: sborník k 90. výročí nezávislosti Finska*, Edited by Michal Švec - Lukáš Snopek. Moravská Třebová: Občanské sdružení Aegyptus, 2007.
- Jan Čermák: *Kalevala Eliase Lönnrota a Josefa Holečka v moderní kritické perspektivě*, Praha: Academia, 2014.
- ŠVEC, Luboš. *Československo a pobaltské státy 1918–1939*, Praha: Karolinum, 2001.
- ŠVEC, Luboš. *Perestrojka, pobaltské republiky a Československo 1988-1991*, Praha: Dokořán, 2013.
- BLAŽEK, Václav a Marta BĚŤÁKOVÁ. *Encyklopedie baltské mytologie*. 1. vyd. Praha: Libri, 2012.
- ŠEFERIS, Vaidas (editor). *Baltské jazyky v proměnách metod. Sborník příspěvků z mezinárodní baltistické konference*. Brno: Masarykova univerzita, 2008.
- BOJTÁR, Endre. *Oloupení Evropy: příběh anexe pobaltských států ve světle dokumentů 1939-1989*. Praha: Mladá fronta, 1994.
- SABALIAUSKAS, Algirdas. *We, the Balts*. Edited by William Riegel Schmalstieg - Robert E. Richardson, Vilnius: Science and Encyclopedia Publishers, 1993.

BA_01: Úvod do studia baltského regionu

- VĚLIUS, Norbertas. *The world outlook of the ancient Balts*. Translated by Dalija Tekorienė. Vilnius: Mintis, 1989.
- KMOCHOVÁ, Pavla: *Některé aspekty života autonomního Finska*. Praha: H & H, 1993.
- VLČKOVÁ, Jitka: *Encyklopedie mytologie germánských a severských národů*. Praha: Libri, 2015

Web

Litva:

<http://www.lietuva.lt>

<https://www.lrp.lt/en>

<http://www3.lrs.lt>

<http://lrv.lt/en>

<http://www.visitlithuania.net/>

Lotyšsko:

<http://www.president.lv/?lng=en>

<http://www.saeima.lv/en>

<http://www.mk.gov.lv/en>

<http://www.csb.gov.lv/en>

<http://www.virtuallatvia.lv/>

<http://www.latvia.travel/en>

Estonsko:

<https://valitsus.ee/en>

<https://www.president.ee/en/>

www.riigikogu.ee/en/

<http://estonia.eu/>

<http://www.visitestonia.com/en/>

www.estonica.org/en

Finsko:

www.presidentti.fi/en/

<http://valtioneuvosto.fi/en/frontpage>

<http://finland.fi/>

<https://www.infofinland.fi/en/information-about-finland>

<https://www.studyinfinland.fi/>